

ประกาศสภากาชาด

เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อให้บริการฉีดวัคซีนโควิด-19 ในสถานการณ์แพร่ระบาด

เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนโควิด-19 (COVID-19) ในสถานการณ์แพร่ระบาดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สภากาชาดเห็นสมควรกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อให้บริการฉีดวัคซีนโควิด-19 ในสถานการณ์แพร่ระบาดในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยของประชาชนผู้รับวัคซีน และผู้ประกอบวิชาชีพฯ ซึ่งเป็นผู้ให้บริการฉีดวัคซีน สภากาชาดจึงกำหนดแนวปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ 1. การแต่งกาย ของผู้ประกอบวิชาชีพฯ

1. ล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล 70% หรือน้ำและสบู่
2. สวมอุปกรณ์ป้องกันร่างกายตามลำดับ ได้แก่
 - 1) สวมกาวน์พลาสติก (แขนยาว) ทับชุดที่สวมใส่
 - 2) ใส่ Surgical Mask แล้วทับด้วย mask ผ้า
 - 3) สวมหมวกคลุมผม
 - 4) ใส่ Face shield
 - 5) สวมถุงมือยาง/ Disposable gloves (หากเป็นถุงมือไนไตรจะทนทานกว่า)

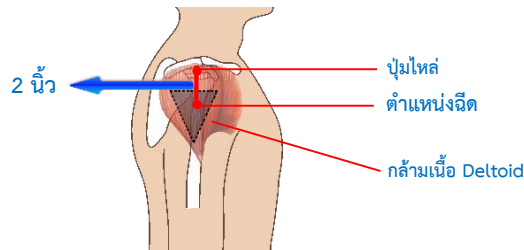
ข้อ 2. การปฏิบัติในการคัดกรองผู้รับวัคซีน

1. ประเมินอุณหภูมิร่างกาย หากมีไข้ งดการฉีดวัคซีนในวันนั้น
2. ประเมินความเสี่ยงตามแบบคัดกรองและไบนามิรับวัคซีนโควิด-19 (กระทรวงสาธารณสุข)
3. ชั่งน้ำหนัก วัดความดันโลหิตและชีพจร โดย กำหนดค่าความดันโลหิตไม่ควรเกิน 160/100 mm.Hg หากเกินหรือมีอาการใจสั่นให้นั่งพัก 15 – 30 นาที แล้ววัดซ้ำ ถ้าไม่ดีขึ้นให้ปรึกษาแพทย์ผู้รับผิดชอบ
4. ชักประวัติ อาการและอาการแสดงในปัจจุบัน หากพบปัญหา ส่งปรึกษาแพทย์ผู้รับผิดชอบ

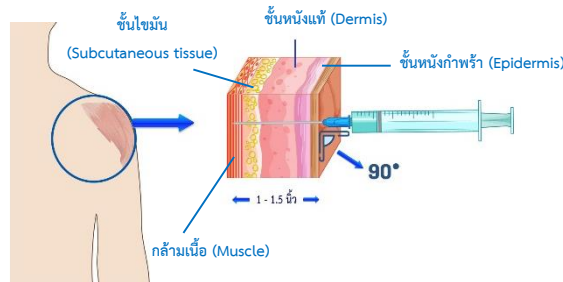
ข้อ 3. การปฏิบัติในการฉีดวัคซีน

1. ตรวจสอบชื่อ นามสกุล และอายุของผู้รับวัคซีน รวมทั้งชนิดและจำนวนวัคซีนที่จะให้กับผู้รับวัคซีน
2. ให้ผู้รับวัคซีนนั่งเก้าอี้ที่จัดเตรียมไว้ให้
3. ทำความสะอาดมือทั้งที่สวมถุงมือด้วยแอลกอฮอล์เจล 70%
4. กำหนดตำแหน่งที่จะฉีดวัคซีนที่กล้ามเนื้อ Deltoid โดยวัดจากปุ่มไหล่ (Acromial process) ลงมา 2 นิ้ว บนแนวกลางต้นแขน ดังภาพ

เขตบริเวณที่จะฉีดวัคซีน ด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70% วนจากตำแหน่งที่จะฉีดออกด้านนอก 2-3 นิ้ว แล้วรอให้แห้ง

5. ดึงผิวหนังบริเวณที่จะฉีดวัคซีนให้ตึง แหงเข็ม 90 องศาต่อกับกล้ามเนื้อ Deltoid ความลึกประมาณ 1 นิ้ว หรือ 1.5 นิ้วสำหรับผู้รับวัคซีนที่มีชั้นไขมันบริเวณต้นแขนหนา เพื่อให้ปลายเข็มอยู่ในตำแหน่งกล้ามเนื้อ ดังภาพ

และเดินยาทันทีโดยไม่ต้อง Draw เลือด ถอนเข็มออกตรง ๆ เมื่อวัคซีนหมด

6. ปิดพลาสติกหรือสำลีแห้ง sterile บริเวณที่ฉีดวัคซีน ห้ามคลึงบริเวณที่ฉีด ให้ผู้รับวัคซีนนั่งพักเพื่อสังเกตอาการ 30 นาที
7. การทิ้งหัวเข็มและSyringe (CDC : Strategies)
 - 7.1 กรณีที่มีกล่องปลดหัวเข็ม ให้ปลดหัวเข็มกับกล่อง โดยไม่ต้องสวมปลอกเข็ม Syringe ทิ้งในถังขยะติดเชื้อ ติดป้ายที่ภาชนะว่าเป็นของมีคม ปริมาณของเข็มไม่ควรเกิน 2 ใน 3 ส่วนของภาชนะ ปิดฝาก่อนนำไปกำจัด สำหรับปลอกเข็มทิ้งในขยะธรรมดา
 - 7.2 กรณีที่ไม่มีกล่องปลดหัวเข็ม ให้ทิ้งเข็มพร้อม Syringe ในภาชนะที่ป้องกันการแทงทะลุได้ โดยไม่ต้องสวมปลอกเข็ม ติดป้ายที่ภาชนะว่าเป็นขยะติดเชื้อและของมีคม ปริมาณของขยะติดเชื้อและของมีคมไม่ควรเกิน 2 ใน 3 ส่วนของภาชนะ ปิดฝาก่อนนำไปกำจัด
8. ทำความสะอาดมือทั้งที่สวมถุงมือด้วยแอลกอฮอล์เจล 70% (เปลี่ยนถุงมือทุกครั้งเมื่อมีรอยร้าว หรือหลังให้บริการผู้รับวัคซีนที่มีบาดแผลที่ผิวหนัง/ สาระคดีหลัง โดยถอดถุงมือทิ้งในถุงขยะติดเชื้อ)
9. การบันทึกข้อมูล (ผู้บันทึก/วิธีการ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการในแต่ละพื้นที่)
 - ชื่อชนิดวัคซีน
 - เข็มที่ 1 / เข็มที่ 2
 - ลรรหัสวัคซีนที่นำเข้า (Lot) / Serial no. วัคซีน
 - ผู้ฉีด และเลขที่ใบประกอบวิชาชีพ
 - วันที่รับวัคซีน เวลาฉีด รอตุอาการถึงเวลา ...
 - ออกใบนัดเข็มที่ 2 / ใบรับรองการฉีด และแนบใบให้คำแนะนำ

ข้อ 4. การปฏิบัติในการสังเกตอาการหลังฉีดวัคซีน

1. สังเกตอาการข้างเคียงของวัคซีน ประมาณ 30 นาที

- **อาการข้างเคียงชนิดรุนแรง** : หมดสติ ไข้สูง มีจุดเลือดออกจำนวนมาก แน่นหน้าอก หายใจไม่ออก ปวดศีรษะรุนแรง ปากเปื่อย กล้ามเนื้ออ่อนแรง ผื่นขึ้นทั้งตัว อาเจียน มากกว่า 5 ครั้ง หากมีอาการดังกล่าวให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาอาการและรายงานแพทย์/หัวหน้าผู้รับผิดชอบ

- **อาการข้างเคียงชนิดไม่รุนแรง** : มีไข้ต่ำ ๆ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย ปวดบริเวณที่ฉีดวัคซีน

2. วัตถุประสงค์ก่อนกลับ กรณีที่พบอาการผิดปกติ

3. ให้คำแนะนำผู้รับวัคซีนในการปฏิบัติตนที่บ้าน

3.1 สังเกตอาการตนเองเมื่อกลับไปบ้าน

- **อาการข้างเคียงที่ไม่รุนแรงและไม่ต้องไปพบแพทย์** : ไข้ต่ำ ๆ หรือปวดศีรษะ ไม่สบายตัว ปวดเมื่อย ปวด/บวม/แดง/ร้อน/คัน บริเวณที่ฉีด คลื่นไส้ อาเจียน ไม่เกิน 5 ครั้ง อ่อนเพลีย/ไม่มีแรง ผื่นแดงเล็กน้อย

- **อาการข้างเคียงที่รุนแรงและต้องไปพบแพทย์** : ไข้สูง หนาวสั่น ปวดศีรษะรุนแรง มีจุด(จ้ำ)เลือดออกจำนวนมาก เหนื่อย แน่นหน้าอก หายใจไม่สะดวก หรือหายใจไม่ออก ใบหน้าเปื้อน หรือปากเปื่อย อาเจียนมากกว่า 5 ครั้ง แขนขาอ่อนแรง ไม่สามารถทรงตัวได้ ผื่นขึ้นทั้งตัว ผื่นหนังลอก ชัก หรือหมดสติ

3.2 ให้ผู้รับวัคซีน Add line หมอพร้อม เพื่อการติดตามอาการหลังฉีดวัคซีน

3.3 ชื่อและหมายเลขโทรศัพท์หน่วยบริการที่จะขอความช่วยเหลือ

4. การเตรียมความพร้อม จุดปฐมพยาบาล / ช่วยฟื้นคืนชีพ

- รถหรือกระบะเป่า Emergency / อุปกรณ์ปฐมพยาบาล / อุปกรณ์ฟื้นคืนชีพ

- รถเข็นนั่ง เพลนอน

- รถ Ambulance

- ชื่อผู้ประสานงานและหมายเลขโทรศัพท์ในภาวะฉุกเฉิน

ประกาศ ณ วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2564

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศุ บุญทอง)

นายกสภาการพยาบาล